

Együttnevelés Szövetség

Az Együttnevelés Szövetség Stratégiai Reformtervezete az Inkluzív és Méltányos Oktatási Rendszer Megteremtésére a Megújuló Magyarországon

Jelen reformjavaslat 13 civil szervezet, szülők, aktivisták, pedagógusok, gyógypedagógusok, szociálpolitikusok, szociális munkások, roma és nem roma állampolgárok közösségéből szerveződő Együttnevelés Szövetség tapasztalatain, elméleti-szakmai megfontolásain és elemzésein alapuló javaslatként.

A Polgár Alapítvány az Esélyekért, mint az Együttnevelés Szövetségét életre hívó civil szervezet, Kalocsán a helyi, szegregáltan működő óvoda deszegregációjának megvalósításával megmutatta, hogy a szülők, a civil szervezetek, a jogvédelmi mechanizmusok és az intézményfenntartók együttes, egymást erősítő munkájával a hosszú évek óta rögzült, a roma gyerekeket elkülönítő, jogellenes gyakorlatok is átfordíthatók egy inkluzívabb szemléletű, a gyerekek egyenlő méltóságát érvényesítő oktatásszervezési modellbe.

Ahhoz azonban, hogy az oktatási szegregáció felszámolása ne ad hoc civil kezdeményezések egyedi eredménye legyen, elengedhetetlen a roma gyermekek többségét érintő, alapvető jogukat sértő elkülönítő oktatási gyakorlatok teljes felszámolása. Ehhez elsősorban világos, az együttnevelés iránt elkötelezett politikai akarat, valamint az ezt érvényesíteni képes jogalkotás és jogalkalmazás szükséges.

Az alábbiakban a szükséges beavatkozások körére teszünk javaslatot.

1. Helyzetelemzés: A rendszerszintű elkülönítés aktuális gyors diagnózisa

A magyar közoktatás jelenlegi állapota nem csupán társadalmi feszültségek forrása, hanem egy súlyos **rendszerszintű anomália**, amely több tényező együttes következményeként írható le, úgy mint a jogi szabályozás, a finanszírozási eltérések vagy a rendszerszintű rasszizmus. Az oktatási szegregáció ma már nem melléktermék, hanem a rendszer mélyen berögzült jellemzője, amely súlyosan sérti a gyerekek alapvető jogait, érdekeiket, aktívan gátolja a nemzetgazdasági fejlődést és konzerválja a társadalmi leszakadást.

Adatvezérelt láttelet a kritikus trendekről:

- **Intézményi elkülönítés:** Jelenleg mintegy **43 000 roma gyermek** tanul szegregált környezetben. Az EU Alapjogi Ügynökségének adatai szerint a 6–15 éves roma tanulók **62%-a** olyan iskolába jár, ahol a roma diákok vannak többségben.
- **Regionális töréspontok:** Észak-Magyarország egyes megyéiben a roma tanulók aránya már 2018-ban átlépte a **30%-os kritikus küszöböt**, ami az intézményrendszer azonnali beavatkozását tette volna szükségessé.
- **Negatív mobilitási trend:** Míg a gimnáziumokban a roma tanulók aránya minimális (**2–3%**), az érettségit nem adó szakképzésben azonban a 2010-es 23%-ról 2022-re **29% fölé** emelkedett arányuk. **Gazdasági és humán tőke veszteség:** A tankötelezettség 16 évre való leszállítása óta a roma fiatalok **55–60%-a korai iskolaelhagyóvá** válik. Stratégiai szempontból ez nem csupán oktatási kudarc, hanem egy **permanens piaci kudarc**: minden kieső tanuló elveszített adófizetőt és hosszú távú szociális ellátási igényt jelent, ami aláássa az ország globális versenyképességét.

A strukturális válság mélysége igazolja, hogy a tüneti kezelés helyett a rendszer jogi és működési alapjainak újragondolása a továbblépés elengedhetetlen feltétele a szegregált oktatásba kényszerült roma gyermekek érdekében is.

2. A reform pillérei I.: Jogi és intézményi keretrendszer

A deszegregáció és az elkülönítésért való felelősség, a szegregációt tiltó jogszabályok érvényesítése nem képzelhető el a jogalkalmazás és a jogalkotás radikális átalakítása nélkül. Az oktatásirányítás jelenlegi széttagoaltsága akadályozza a koherens fellépést.

Szabályozási javaslatok – a rendszerszintű változás garanciái

1. Önálló Oktatási Minisztérium

Üdvözlendő, hogy a kormány önálló minisztériumot hozott létre az oktatásügy számára, és a gyermekközpontú oktatáspolitikai meghirdetésével a gyermekek érdekeit helyezi előtérbe. Az iskolai szegregáció felszámolásában a minisztériumnak kiemelt szerepe van, ezért az alábbi javaslatokat tesszük.

- A minisztériumon belül ki kell jelölni -lehetőleg magas szinten, önálló döntési jogkörrel és dedikált költségvetéssel- azt a szervezeti egységet, amely kifejezetten azért felelős, hogy érvényesítse az esélyegyenlőséget az oktatás területén, megtervezze, koordinálja és monitorozza a szegregáció ellenes intézkedéseket.
- Az intézményi kontroll és nyomonkövetés garantálására ki kell jelölni azt a hatóságot, amelynek dedikált feladata a jogellenes elkülönítést folytató intézmények és fenntartók felelősségének megállapítása, jogkövetkezmények alkalmazása.

2. Eredményalapú deszegregációs definíció

Jelenleg a köznevelési rendszer egyik legsúlyosabb hiányossága, hogy nem rendelkezik egyértelmű, ágazati szintű jogi fogalommal a deszegregációra, ami számos jogalkalmazási nehézséget és visszásságot okoz, s mindennek következtében a gyermekek elkülönítésének megannyi jogsértő formája jogilag "láthatatlanná" válik. A jogrendszer gyakorlata elsősorban eseti, utólagos módon reagál, nem megelőzően, rendszerszintű szemlélettel. Mindez teret nyit olyan gyakorlatoknak, amelyek formálisan ugyan jogszerűek, de ténylegesen etnikai és társadalmi elkülönüléshez vezetnek.

- Egy új, egyértelműsített definíciónak eredményorientáltnak kell lennie, azaz, tartalmaznia kell az elvárt **tanulói összetételre vonatkozó követelményeket**. Ezért szükséges:
 - a nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXC. törvény módosítása oly módon, hogy önálló jogi definíció tartalmazzon a deszegregációra, eredményalapú megközelítéssel: ne a szándék, hanem a tanulói összetétel legyen a jogsértés mércéje.
 - A deszegregáció törvényi szintű kötelezettséggé tétele, amely települési, fenntartói és intézményi felelősségi köröket határoz meg.
 - A beiskolázási körzetek kialakításának újraszabályozása oly módon, hogy az ténylegesen képes legyen befolyásolni a tanulói összetételt, figyelembe véve a szabad iskolaválasztás szerepét a társadalmilag egyenlőtlen hozzáférésben.
 - A nem állami fenntartású intézmények kötelező és arányos bevonása a szociálisan hátrányos helyzetű, sajátos nevelési igényű, köztük roma gyerekek oktatásába. Vállaljanak ezek az intézmények is szerepet a környékük lakosságának iskoláztatásában - és ebből következően a környék SNI, HHH, roma gyerekeinek oktatásában is.

3. A tankötelezettség 18 évre való azonnali visszaemelése

Az alacsony tankötelezettségi korhatárnak káros következményei vannak. Hazánkban a tankötelezettségi korhatár jelenleg 16 év, ami nemzetközi összehasonlításban alacsonynak számít. Az Európai Unió tagállamainak többségében a tankötelezettség legalább 18 éves korig tart, összhangban azzal az uniós és OECD-s célkitűzéssel, hogy minden fiatal szerezzen legalább középfokú végzettséget. A magyar szabályozás ettől érdemben eltér, és jelentősen hozzájárul az oktatási egyenlőtlenségek megerősítéséhez és újratermelődéséhez.

A tankötelezettségi korhatár 2012-es csökkentése (18 évről 16 évre) óta Magyarországon nőtt a korai iskolaelhagyók aránya. Az Eurostat adatai szerint a 18–24 éves korosztályban a korai iskolaelhagyók aránya 2023-ban megközelítette a 11–12%-ot, ami meghaladja az EU 9%-os átlagát, és messze elmarad az EU 2030-as célkitűzésétől (kevesebb mint 9%).

A 16 éves korban történő iskolaelhagyás különösen súlyos kockázatokat hordoz. Kutatások igazolják, hogy azok a fiatalok, akik középfokú végzettség nélkül hagyják el az oktatási rendszert, lényegesen nagyobb eséllyel válnak tartósan munkanélkülivé, alacsony keresetűvé, vagy kerülnek a NEET-csoportba (nem tanulnak, nem dolgoznak, nem vesznek részt képzésben). Az OECD szerint a

középfokú végzettséggel nem rendelkező fiatalok foglalkoztatási rátája Magyarországon több mint 20 százalékponttal alacsonyabb, mint az érettségivel vagy szakmai végzettséggel rendelkezőké. A probléma élesen érinti a hátrányos helyzetű és roma fiatalokat. Az Európai Unió Alapjogi Ügynökségének (FRA) felmérései szerint Magyarországon a 18–24 éves roma fiatalok mintegy 55–60%-a korai iskolaelhagyónak számít, szemben a nem roma népesség körében mért körülbelül 10%-os aránnyal. Egyes hazai és nemzetközi kutatások ennél is magasabb, akár 60–65%-os lemorzsolódási arányt jeleznek a roma fiatalok körében.

A korai iskolaelhagyás szorosan összefügg az iskolai szegregációval. A roma tanulók aránya Magyarországon kiemelkedően magas a szegregált vagy erősen elkülönített iskolákban, ahol az oktatás minősége gyengébb, kevesebb a továbbtanulást támogató erőforrás, és korlátozottabb a pályaaorientációs és szociális támogatás. A tankötelezettség alacsony korhatára ebben a környezetben de facto kiesési lehetőséget teremt az oktatási rendszerből, anélkül hogy a fiatalok piacképes tudással vagy végzettséggel rendelkeznének.

Mindezek alapján a 16 éves tankötelezettségi korhatár fenntartása nemcsak oktatáspolitikai, hanem hosszú távú társadalmi és gazdasági kockázatot is jelent: növeli a szegénységet, a társadalmi kirekesztődést, és rontja a munkaerőpiac minőségét és termelékenységét.

- A lemorzsolódás megelőzése és csökkentése érdekében vissza kell állítani a tankötelezettség korábbi korhatárát. A fiatalok érdeke, hogy minél tovább maradjanak az iskolában, hogy a piacképes tudást szerezhessenek.
- A tankötelezettségi korhatár kitolásával egyidejűleg meg kell vizsgálni, hogyan segíthetők legalább a középfokú végzettség megszerzéséhez azok a fiatalok, akik 16 éves korukig legfeljebb az általános iskolai végzettségig jutottak el. A munkaerőpiaci alkalmasság és a társadalmi integráció biztosításának is egyik feltétele a tankötelezettségi korhatár növelése.

4. Iskolaőrség helyett iskolai mediáció

Az iskolaőrség intézményét meg kell szüntetni, mivel az iskolai konfliktusok és erőszak kezelésére nem pedagógiai vagy szociális válaszokat ad, hanem rendészeti eszközöket alkalmaz. Az iskolaőrség működése különösen problémás azokban az intézményekben, ahol magas a roma tanulók aránya, mert a rendészeti jelenlét stigmatizáló hatással jár, és azt az üzenetet közvetíti, hogy ezekben az iskolákban a diákok fokozott ellenőrzést igényelnek. Ez sérti az egyenlő bánásmód és az egyenlő méltóság elvét, valamint gyengíti a bizalmon alapuló, befogadó iskolai környezet kialakulását.

Az iskolai biztonság erősítését ezért nem rendészeti jelenléttel, hanem pedagógiai és szociális támogatással kell biztosítani. Ennek érdekében növelni szükséges az iskolapszichológusok, szociális segítők és fejlesztő szakemberek számát, támogatni kell a mediációs és resztoratív konfliktuskezelési programokat, valamint erősíteni kell a pedagógusok szakmai támogatását és továbbképzését az inkluzív nevelési módszerek terén.

- Kiemelten javasoljuk az **iskolai mediáció intézményének országos szintű bevezetését és megerősítését a közoktatási intézményekben**, különös tekintettel a hátrányos helyzetű és magas roma tanulói aránnyal rendelkező

iskolákra. A korai iskolaelhagyás és az alacsony iskolázottsági szint a roma közösségek társadalmi és gazdasági kiszolgáltatottságának egyik meghatározó tényezője, ezért olyan célzott támogató mechanizmusokra van szükség, amelyek erősítik az oktatási részvételt és a tanulói sikerességet. Az iskolai mediátorok alkalmazása olyan preventív és közösségalapú szakpolitikai eszköz, amely hozzájárul az iskola és a családok közötti együttműködés erősítéséhez, a tanulói életutak nyomon követéséhez, valamint a lemorzsolódás csökkentéséhez. A mediátorok feladata különösen a kommunikáció támogatása, a családok tájékoztatása, a konfliktuskezelés elősegítése, valamint a tanulók iskolai részvételének és tanórán kívüli aktivitásainak ösztönzése. A mediációs rendszer bevezetése lehetővé teszi, hogy a pedagógusok és az iskolai szakemberek átfogóbb képet kapjanak a tanulók szociális és családi helyzetéről, ezáltal hatékonyabban tudjanak reagálni az oktatási kockázatokra. Az iskolai mediátorok az intézményi szereplők és a roma közösségek közötti közvetítőként biztosítják az információáramlást, erősítik a bizalmat és támogatják az inkluzív oktatási környezet kialakítását. A nemzetközi gyakorlatok – így különösen a Romániában 2001 óta elismert iskolai mediátori rendszer – azt mutatják, hogy a mediáció intézményesítése hatékony eszköz lehet az oktatási egyenlőtlenségek mérséklésében és a roma közösségek társadalmi integrációjának elősegítésében.

II. A reform pillérei II.: Intézményi átalakítás és fiskális semlegesség

A jelenlegi finanszírozási rendszer mesterséges szegregációt generált, ahol az állam közvetve a tehetősebb rétegek elvándorlását finanszírozza a szegregáltan maradó állami intézmények kárára. A valódi esélyegyenlőség elképzelhetetlen az anyagi erőforrások méltányos elosztása nélkül.

- **Finanszírozási modellváltás:** A jelenlegi aszimmetria tarthatatlan: míg az állami iskolák **57 000 Ft/fő** normatívából gazdálkodnak, az egyházi intézmények **200 000 Ft/fő** összeget kapnak. A cél egy valóban szükségletalapú, fenntartósemleges finanszírozási rendszer kialakítása, amely megszünteti az állami és egyházi intézmények közötti finanszírozási különbségeket.
- **Térségi Oktatási Központok és Stratégiai Mobilitás:** A kistelepülési oktatási szegregáció felszámolására modern, jól felszerelt **Térségi Oktatási Központokat** kell létrehozni az alulteljesítő, alacsony tanulói létszámmal működő kisiskolák bezárása/átszervezése mellett. A hozzáférést egy állami finanszírozású, **ingyenes iskolabusz-hálózat** biztosítsa, amely alapvető eszköze annak, hogy heterogén összetételű intézmények működhessenek a földrajzi távolságok ellenére is. Ebben, -a helyi autonómia érvényesülését elősegítendő- aktív bevonódást kell biztosítani az önkormányzatoknak.
- **Az egyházi szektor felelősségvállalása:** A vallási autonómia nem szolgálhat a szelekció eszközéül. Az egyházi fenntartású intézmények számára **kötelezővé kell tenni a körzetes ellátásban való arányos részvételt**, megszüntetve a rejtett felvételi szűrőket.

3. A humán tőke fejlesztése: Pedagógusképzés és SNI diagnosztika

A deszegregáció nem csupán logisztikai, hanem módszertani kérdés. A pedagógusok és szakértők támogatása nélkül a kizárólag adminisztratív eszközökkel kikényszerített integráció kudarcra van ítélve.

Pedagógusképzési és diagnosztikai reform:

- Az inkluzív és méltányos oktatási rendszer megerősítése érdekében szükséges a pedagógusképzés és a Nemzeti Alaptanterv tartalmi követelményeinek átfogó felülvizsgálata. Javasolt, hogy a különböző társadalmi háttérű gyermekek együttnevelését támogató, az inkluzív oktatást biztosító pedagógiai módszerek, továbbá a **roma kultúrával és történelemmel kapcsolatos ismeretek** ne választható képzési elemként jelenjenek meg, hanem azok a pedagógus alapképzés és a NAT integráns részét képezzék. Ugyancsak szükséges az **oktatásszociológiai ismeretek kötelező beépítése** valamennyi pedagógusképzési programba. A pedagógusdiploma megszerzésének feltétele legyen legalább egy félév oktatásszociológiai képzés teljesítése, amely megalapozza a leendő pedagógusok tudását az oktatási egyenlőtlenségek, a szegregáció, a társadalmi mobilitás és a hátránykompenzáció kérdéseiben. Továbbá javasolt a **kötelező terepgyakorlat**: minden pedagógushallgató számára elő kell írni a tapasztalatszerzést hátrányos helyzetű, és sajátos nevelési igényű gyerekeket tanító környezetben is, felkészítve őket a valós tantermi diverzitásra, beleértve az etnikai dimenziót. E tartalmak kötelező és rendszerszintű megjelenése hozzájárul ahhoz, hogy a pedagógusok képesek legyenek befogadó, kulturálisan érzékeny és esélyteremtő pedagógiai gyakorlatok alkalmazására, valamint hatékonyabban tudják támogatni a különböző társadalmi háttérű tanulók sikeres együttnevelését.
- **Az SNI-rendszer mint „időzített bomba”**: A jelenlegi ellátási hiányok és szakemberhiány kritikus kockázatokat hordoz: a 2025-re prognosztizált **65 000 SNI tanuló 57%-a** nem részesült megfelelő fejlesztésben az ellátás hiánya miatt. A szakértői bizottságok előtti eljárásokban nem érvényesülnek teljeskörűen a tanulói és a szülői jogok, az eljárási kérdések mellett pedig súlyos hiányosságok tapasztalhatóak a diagnosztikai eljárásokban is, továbbra is indokolatlanul nagy arányban kapnak enyhe értelmi fogyatékos diagnózist a roma tanulók, míg más fogyatékoságok, pl autizmus kapcsán kirívóan alacsony a számuk. Mindez azt mutatja, hogy a társadalmi és etnikai háttér továbbra is befolyásolja a gyerekek diagnózisát, tankötelezettségük gyakorlásának formáját a helyett, hogy valós képességeik és szükségleteik alapján születnének meg a szakértői vélemények. Valós veszély, hogy a rendszer a társadalmi hátrányt tévesen fogyatékoságnak minősíti, ezzel legitimálva a szegregációt. A reform részeként kötelezővé kell tenni az **esélyegyenlőségi szakértők** bevonását a vizsgálatokba minden olyan gyerek esetében, aki hátrányos helyzetű.
- **Korai intervenció**: A 4,5%-os első osztályú évfolyamismétlési arány jelzi a korai fejlesztés hiányát. A korai felismerés és intervenció elengedhetetlen, ezért meg kell erősíteni rendszerszinten is a koragyermekkori fejlesztéseket, a

hozzáférhető közszolgáltatásokat. A **rugalmas iskolakezdés** döntési jogkörét vissza kell adni az óvodapedagógusoknak, megerősítve az óvodai évek hátránykompenzáló funkcióját, hogy megelőzzük a gyermekkori kudarcélmények rögzülését.

A szakmai módszertan megújulása teremtheti meg az alapot ahhoz, hogy az oktatási rendszer újraépítse a bizalmi viszonyt a családokkal és a helyi közösségekkel.

4. Társadalmi beágyazottság: Szülői szerepvállalás és partnerség érvényesülése

Felhívjuk a figyelmet, hogy az oktatási reformok csak akkor lehetnek hosszú távon sikeresek, ha azok nem kizárólag intézményi szinten zajlanak. Az együttnevelés valódi megvalósításához elengedhetetlen a szülők, a civil szervezetek és a helyi közösségek aktív bevonása. A társadalmi bizalom és a partnerség nem kiegészítő elemei a változásnak, hanem annak alapfeltételei.

- **A szülők bevonása:** A deszegregáció sikerének kritikus feltétele a roma és nem roma szülők támogatásának és bizalmának megnyerése az együttnevelés iránt. Jelenleg az iskola, a nem roma szülők és a hátrányos helyzetű családok közötti bizalomhiány jelentős akadálya a hatékony együttműködésnek, amely közvetlenül befolyásolja a tanulók iskolai eredményességét, jóllétét és hosszú távú társadalmi integrációját. Ennek érdekében szükséges olyan széles körű, intézményesített deliberációs és párbeszédalapú mechanizmusok kialakítása, amelyek érdemi részvételi lehetőséget biztosítanak a szülők számára az oktatási döntések előkészítésében és végrehajtásában. Javasolt rendszeres helyi közösségi fórumok, szülői konzultációk, facilitált párbeszédprogramok és mediációs folyamatok szervezése, amelyekben roma és nem roma szülők, pedagógusok, intézményvezetők és helyi szakemberek közösen vitathatják meg az együttneveléssel kapcsolatos tapasztalatokat, féltelmeket és elvárásokat. A szülői részvétel erősítését szolgálhatja az iskolai mediátorok szerepe, akik tartják a kapcsolatot a szülőkkel, támogatják az információáramlást, a bizalomépítést és a folyamatos kommunikációt az intézmények és a családok között. A deliberatív folyamatok célja nem pusztán a tájékoztatás, hanem a közös felelősségvállalás és az inkluzív iskolai közösségek kialakítása.
- **Érdekérvényesítő mechanizmusok:** A szülői (munka)közösségek jogköreinek megerősítésével valódi beleszólást kell adni a szülőknek azokba az intézményi folyamatokba, amelyek közvetlenül érintik a gyerekeik jogainak érvényesítését, úgy mint az intézményi átszervezések, osztály összevonások, a házirend és fegyelmezési szabályok megalkotása, valamint minden olyan intézkedés, amely közvetlenül befolyásolja a gyermekek egyenlő hozzáférését és jogainak érvényesülését az oktatásban. A civil szervezetek intézményesített bevonása segíthet az iskola és a szülők közötti, bizalomra és kölcsönös tiszteletre építő kapcsolat kialakításában, a konfliktusok oldásában, a szülői edukációban, a közösségi platformok megteremtésében, amelyek mind elengedhetetlenek a társadalmi távolságok áthidalásához. A partnerség nem opció, hanem a reform fenntarthatóságának záloga.

Az inkluzív oktatás nem külön ügyek összessége, hanem annak meghatározása, hogy milyen országban akarunk élni, és ebből a döntésből nem engedhetjük kihagyni sem a gyerekeket, sem a szülőket, sem pedig azokat, akik nap mint nap értük dolgoznak. Az Együttnevelés Szövetség kezdeményezései - köztük a Jó Iskola kampány, a roma és nem roma szülők közötti párbeszéd fórumok, a nyilvános szakmai viták és a szülői podcastok - azt mutatják, hogy az érintettek aktív bevonása erősíti a társadalmi párbeszédet és hozzájárul az oktatási esélyegyenlőség érvényesítéséhez.

5. Adatgyűjtés, adatalapú tervezés

A jelenleg használt, a hátrányos helyzetre (HH) és a halmozottan hátrányos helyzetre (HHH) vonatkozó mutatók mára – a jogszabályi definíciók változása, az adatgyűjtés módszertani problémái, valamint a szülők elégtelen tájékoztatása miatt – nem alkalmasak arra, hogy a roma gyerekeket célzó esélyegyenlőségi intézkedések megbízható alapjául szolgáljanak.

A roma családok körében fennálló jövedelmi szegénység miatt jelenleg a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre (RGYVK) való jogosultság tekinthető annak a mutatónak, amely a legnagyobb pontossággal képes jelezni a roma gyermekek intézményi koncentrációját és társadalmi helyzetét.

Ezért átmeneti megoldásként javasolt valamennyi, jelenleg HH/HHH-alapú, az esélyegyenlőség előmozdítását szolgáló köznevelési rendelkezés RGYVK-alapra helyezése.

Hosszabb távon ugyanakkor szükséges egy **komplex, többszintű adatgyűjtési és monitoringrendszer kialakítása**, amely az adminisztratív adatok mellett lehetővé teszi az intézmények társadalmi összetételének, az együttnevelés minőségének és a szegregációs kockázatoknak a folyamatos nyomon követését is. Ennek részeként indokolt egy olyan szegregációs és inklúziós kockázati mutatórendszer kidolgozása, amely ötvözi:

- az adminisztratív adatokat (különösen az RGYVK-, SNI-, BTMN-, hiányzási és lemorzsolódási adatokat),
- az intézményi szintű, roma nemzetiséghez tartozásra vonatkozó becsléseket
- valamint az időszakos külső szakmai validációt a roma nemzetiségi önkormányzat vagy más, helyben beágyazott, roma szervezet által.

Az adatgyűjtési rendszer célja nem etnikai nyilvántartás létrehozása, hanem az oktatási egyenlőtlenségek és szegregációs folyamatok korai azonosítása, valamint az adatvezérelt, célzott szakpolitikai beavatkozások megalapozása.

6. Összegzés és jövőkép: A fenntartható és méltányos oktatás ígérete

A bemutatott stratégiai reformtervezet egy olyan oktatási ökoszisztéma alapjait rakja le, ahol a gyermek származása többé nem predeterminálja az életutat. A jogi garanciák, a finanszírozási semlegesség, a esélyegyenlőségi támogatórendszer (mint az iskolai mediátor) és a szakmai-módszertani megújulás egységes rendszert alkotva képesek felszámolni a szegregáció évtizedes gyakorlatát.

A szegregáció felszámolása nem csupán erkölcsi kötelesség vagy oktatási részfeladat, hanem a magyar nemzetgazdaság és a társadalmi kohézió elemi érdeke. Olyan országot kell építenünk, ahol a különbözőség érték, és ahol minden gyermek – származásától függetlenül – esélyt kap a méltó életre.

A szegregáció felszámolása a megújuló Magyarország és a közös jövőnk alapköve. Az Együttnevelés Szövetség víziója egy olyan ország, ahol a különbözőség érték, és minden gyermek - származásától függetlenül - esélyt kap a méltó életre.